

7. Ботеви четници въ софийския затворъ

Тая извадка е направена изъ споменитѣ на Йорданъ Кършовски отъ Елена подъ заглавие: „Патуваніе на Балгарската Чета Презъ Дунава Сасъ Парахода Радецкй за Болгарія Сасъ Претъ водителство Христо Ботевъ воівода Случката На 16 Маія 1876. Година“. Написани сж въ Пloeщъ на 16.X.1876 г. Ржкописътъ се пази въ Архивния отдѣлъ на Соф. Нар. библ. II. А. 9271. — За сжщото събитіе Йорд. Филаретова пише на 9 септ. 1876 г. до Н. Геровъ следното (Изъ архивата на Н. Геровъ. Книга II, с. 647): „Днесъ събираха помощъ за одного отъ заминалитѣ изъ Влашко вѣстаници, на име Йорданъ Кершовскій, отъ Елена родомъ. Той е ималъ братъ учитель въ Гюргево. Тука ся сабра нѣщо малку помощъ за него, колко-то да отидѣ до Ц-градъ, и азъ му рекохъ да ся яви при Вазе и да Ви разправи за некои работи, които азъ не сжмъ знаяла или не сжмъ могла да напишемъ“.

Когато додохме въ Софія, бѣше часа 12 по турск.; тогава на докараха въ сарая, извадиха белезиците і на растарсіха пакъ ізново за парі. Но ніе немахме ніщо, тогава ни въ караха въ мазето. Дажда престана презъ ноца, но ніе не можахме, за да станемъ на краки нето на фторі день. Но когато излезохме на треті день за пованъ, то ніе відехме і другі наші другарі; тамо відехъ і го-нь Славкофъ, коіто беше рускі офіцерінь отъ Свѣщовъ, но беше хванатъ предъ назі въ Софііско; тогава ніе наміслихме, за да говорімъ въ етінтаците сі, че не са познавамі і сме зеті сасъ зоръ. Но нікога не можахме, за да са разговоріме едінъ сасъ другі, но после відохъ го-нь Спасъ Соколовъ і Петаръ Ванковъ, коіто стоеха натъ назі, отгори тогава, когато ни пущаха, ніе можахме, за да са разговорімъ презъ едно малко прозорче въ растожніе едінъ часъ, доде ни затворѣтъ пакъ.

Но когато влеземъ ватре, то ще да ізмремъ отъ топлина і отъ мірізма; после трі дена донесоха едінъ ціганінь, коіто беше въ опкові, зацото обрасналъ едінъ отъ камиците; стое васъ назі 24 часа, за да віді і наща мака; после, като стоехме въ затворъ 54 дена, зеха, за да ни вадатъ на істінтакъ по едінъ. Но когато ма вадиха мене, трі дена правихъ істінтакъ, 9 колі книга написаха, но пакъ не можа, за да са сварші, зацото, което іскаха, за да імъ доді на сметката, ась не говорихъ това; тогава са расирдіха і вікаха, за да кажа, колко крушума самъ хварлілъ, но ась отказвахъ. Но те казаха: „Да турімъ два, за да доді на закона“. Асмъ казахъ, че да турне і дваісе, но ась не самъ хварлілъ ніте едінъ; тогава каза чорбаджіета, каза: „Йорданчо, сінко, коіто каже право, тоі са отерва; коіто лажі, тоі са обеси. Кажи за Бога, за царово здраве“. Но ас му доказахъ: „Ті беше сасъ назі“. Но тоі каза: „Що казвашъ, ась какъ ась да бада сасъ васъ, ась не самъ такавзі човекъ“. Но другіте тріма злодеіці зеха, за да са гледатъ едінъ другі, тогава ас мо казахъ: „Відішъ, какво е право сега, като да беше на друго место, то секі ще каже, че сі білъ сасъ назі, відішъ — тоі сацо е. Ніе неколко бедні направда да теглімъ“. Тогава са погледаха і віка за заптіето і мо казаха, за да ма затворі на друго место самъ, дето стожхъ 19 дена самъ. Местото не беше